

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 259/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vanhustenhoivan yksikköjen valmistautumisesta koronavirusepidemiaan, hoidon turvaamisesta sairastuneelle vanhukselle sekä hyvän saattohoidon ja palliativisen hoidon toteuttamisen valmiuksista vanhusten hoivakodeissa epidemian aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 259/2020 vp:

*Miten hallitus on ohjeistanut vanhustenhoivan yksikköjä valmistautumaan koronavirusepidemiaan,
millaiset valmiudet hoivayksiköillä on hoitaa potilaita,
millaiset valmiudet vanhustenhoidon yksiköillä on toteuttaa koronavirusinfektioon sairastuneen vanhuksen saattohoitoa ja palliativista hoitoa ja
miten vanhustenhoivayksiköt kykenevät huomioimaan vanhusten omaiset koronakriisin keskellä?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Koronaepidemia on osoittanut, että iäkkäiden riski sairastua vakavasti on huomattavasti suurempi kuin muulla väestöllä. Siksi valtioneuvosto ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat ohjeistaneet monin tavoin riskiryhmien suojelemiseen. Lisäksi on pidetty sosiaali- ja terveysministeriön johdolla toistuvasti järjestäjien kanssa useita tilaisuuksia, jotta tiedonkulku varmistetaan.

Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 linjaukset, joiden tarkoituksena on suojella iäkkäitä henkilöitä ja riskiryhmiä. Linjaukset ovat voimassa 13.5.2020 saakka. Linjauksiin sisältyi vierailujen kieltäminen asumispalveluyksiköissä. Sosiaali- ja terveysministeriö antoi 20.3.2020 ohjeen kunnille kehottaa tartuntatautilain perusteella asumispalveluyksiköiden johtajia tekemään asiaa koskevan päätöksen.

Kotihoidossa olevien asiakkaiden suojelemiseksi on annettu erillinen toimintaohje, jossa on annettu ohjeita toimintakäytänteistä muun muassa suojainten käytöstä ja yksittäistä asiakasta hoitavan henkilöstömäärän rajoittamisesta kotihoidossa.

Ympäri vuorokautisessa hoidossa olevien asiakkaiden suojelemiseksi ja asiakasturvallisuuden varmistamiseksi on annettu erillinen toimintaohje. Suojainten käyttöä koskevan ohjeistuksen lisäksi ohjeessa on painotettu riittävän terveydenhuollon osaamisen varmistamista sosiaalihuollon yksiköissä tekemällä yhteistyötä tartuntatautien torjuntaan ja potilaiden hoitoon liittyvissä asioissa kunnan ja sairaanhoitopiirin terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 259/2020 vp

On myös ohjeistettu yksikön asiakkaiden ja henkilökunnan laajaan testaamiseen heti, jos yksikössä yksikin asukas tai hoitaja osoittautuu koronapositiiviseksi.

Ohjeessa on korostettu, että riskien vähentämiseksi tehostetussa palveluasumisessa hoidossa olevien potilaiden palliatiivinen hoito ja saattohoito toteutetaan lähtökohtaisesti potilaan omassa hoitopaikassa hoitosuunnitelman mukaisesti. Jos oirehoitoon tarvitaan lääkkeitä tai hoitotoimenpiteitä, joita ei hoitopaikassa ole saatavilla, hyödynnetään kotisairaala- ja kotisairaanhoidon, liikkuvaa hoitotiimiä tai ensihoitoa paikallisen saatavuuden mukaan. Mikäli potilaan oireet ovat vaikeita eikä niitä pystytä hoitopaikassa hoitamaan, potilas lähetetään tarvittaessa lääkärin konsultaation perusteella terveydenhuollon yksikköön/päivystykseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman asiantuntijatyöryhmän toimesta julkaistiin vuonna 2019 suositus palliatiivisen hoidon palveluiden tuottamisesta ja laadun parantamisesta Suomessa. Suosituksen mukaan jokaisella tehostetun palveluasumisen asukkaalla ja säännöllisen kotihoidon pitkäaikaisasiakkaalla tulee olla yksilöllinen elämän loppuvaiheen ennakoiva hoitosuunnitelma. Yksikön vastuulääkäri laatii hoitosuunnitelman, jossa määritetään hoidon tavoitteet. Hoitosuunnitelman päämäärä perustuu asiakkaan hoitotahtoon, hänen terveydentilaansa ja hänen lääketieteelliseen ennusteeseensa. Koronavirusinfektio ei muuta tätä hoitosuunnitelmaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjillä on velvollisuus varmistaa antamiensa palveluiden laatu niin omassa toiminnassaan kuin myös ostopalvelutoiminnassa. Näin myös hyvän palliatiivisen hoidon ja saattohoidon saatavuuden varmistaminen on kuntien ja kuntayhtymien vastuulla.

Tartuntatautilain mahdollisuuksia rajoittaa asiakkaiden liikkumista sosiaalihuollon yksiköissä asiakkaiden suojelemiseksi on käsitelty erillisessä ohjeessa.

Ohjeistuksissa on kehoitettu kuntia ja palveluntuottajia huolehtimaan, että myös omaisilla on ajantasainen tieto yksikön tartuntatautilanteesta ja tilanteen edellyttämistä toimenpiteistä. Vierailukiellon vuoksi läheisiä on kannustettu olemaan asiakkaaseen yhteydessä esimerkiksi puhelimitse tai muulla etäyhteydellä. Samoin toimintayksiköitä on ohjattu auttamaan asiakkaita olemaan yhteydessä omaisiin.

Useat kunnat ovat järjestäneet auttavia puhelimia, hyvinvointia tukevia digitaalisia toimintoja ja kotikäyntejä. Tilanteen pitkittyessä sosiaalisten kontaktien välttäminen ja ympärivuorokautisen hoidon vierailukiello muodostuvat siitä huolimatta henkisesti raskaaksi sekä asiakkaille että heidän läheisilleen. Jatkossa tulee miettiä järjestelyjä, joilla kunnissa ja toimintayksiköissä voitaisiin turvallisesti toteuttaa saattohoidossa olevien asiakkaiden sekä muiden asiakkaiden ja heidän läheistensä tapaamisia.

Helsingissä 30.4.2020

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru